

Landbouwbeleid waarheen?

De Europese commissie werkt toe naar een nieuwe episode in het Europese Landbouwbeleid voor de periode die start op 1 januari 2014. Om een en ander tijdig te kunnen verwezenlijken is er aan het einde van 2012 een definitief akkoord nodig, zodat de regelgeving in het daaropvolgende jaar in de 27 lidstaten kan worden omgezet naar de landelijke uitvoeringsregels. Najaar 2011 wordt de inzet van de Europese Commissie duidelijk. Tot die tijd vindt de discussie plaats binnen de lidstaten en natuurlijk tussen de belangrijkste landen, Frankrijk, Duitsland en Polen, over de mogelijke beleidsrichting. Om het proces nog wat ingewikkelder te maken roert ook het Europese Parlement zich in de discussie. Dit hoge politieke orgaan is medebeslisser in deze kwestie.

Tussen de 27 EU-landen speelt de discussie over de verdeling van de landbouwbudgetten. In het bijzonder de Oost-Europese staten willen een veel groter deel van het Brusselse budget. Daarnaast lijkt zich een politieke meerderheid te ontwikkelen die met de Europese betalingen nevensdoelen als 'vergroening', klimaatverbetering en behoud van biodiversiteit wil bewerkstelligen. Hiermee komen we tot de kern van de mogelijke wijzigingen in landbouwbeleid. In de eerste plaats staat het totale Europese landbouwbudget nog niet vast, waarbij verlaging onder het huidige gesternte een reële optie is. Dit opgeteld bij de verschuiving van gelden naar Oost-Europa, dan staat een verlaging van de huidige EU-landbouwbudget in Nederland bij voorbaat vast.

HERKOMST TOESLAGEN

Ook ambtenaren en politici in Den Haag en Brussel mogen de herkomst van de huidige bedrijfstoelage niet vergeten. Deze kwam in de plaats voor het markt- en prijsbeleid waarbij marktordenings-

producten als graan, melk, zetmeelaardappelen en suiker een garantieprijs kenden. Onder druk van de WTO-afspraken is dit systeem ingeruild voor de directe betalingen, eerst als inkomensondersteuning gekoppeld aan de gewassen, inmiddels als ontkoppelde bedrijfstoelage. In de Europese Commissie heerst de gedachte om extra milieu- en vergroeningsvoorwaarden aan de te betalen bedrijfstoelage te stellen. Dit geldt nog sterker binnen de Nederlandse regering. Staatssecretaris Bleker van EL&I koerst samen met zijn topambtenaren aan op een veel lagere basispremie als overblijfsel van de huidige bedrijfstoelage. Naast eisen aan vergroening wil de Nederlandse regering het liefst ook innovatieve doelstellingen toevoegen aan de eisen voor de directe betalingen. Duidelijk is dat hierbij de herkomst van de huidige verdeling van de bedrijfstoelagen steeds verder wordt verlaten.

BASISPREMIE

Bovenop een andere verdeelsleutel van de basispremie (via flatrate?) leiden deze gedachten tot een nog sterkere verschuiving van de gelden van de huidige ontvangers naar andere binnenlandse sectoren en doelen. Indien er dan geen hernieuwd vangnet komt in de vorm van een soort van prijsbeleid voor de 'oude marktordeningsproducten', dan is de resultante van deze operatie dat het landbouwbeleid voor granen, suiker, zetmeelaardappelen en melk is opgeheven en dat een grillige marktwerking tot sterk wisselende prijzen, boereninkomen en verminderd aanbodzekerheid leidt. Deze risico's zijn voor eiwitten al geconstateerd door het Platform Landbouw, Innovatie & Samenleving (LIS) in het onlangs gepubliceerde rapport: 'De kwetsbaarheid van het Europese landbouw- en voedselsysteem voor calamiteiten en geopolitiek (2011-2020)'.

ANDERE INVULLING

Ten behoeve van de discussie over de

Nederlandse inzet van het nieuwe landbouwbeleid organiseerde het Ministerie van EL&I een conferentie om de nieuwe doelstellingen te promoten. Vooral uit kringen van de overheid, onderwijs en landbouwsectoren die tot nu toe minder meedelen in de bedrijfstoelagen was er veel participatie om tot een andere invulling van de toelagen te komen. Natuurlijk is er weerwoord vanuit de kringen van NAV, melkveehoudersvakbond, maar ook van Greenpeace wat betreft het eiwitvraagstuk. Maar op een moment van veel betere wereldmarktprijzen voor de 'oude marktordeningsproducten' lijkt het korte-termijn-denken te overheersen.

AANBOD MANAGEN

De inzet van de NAV is dat uit behoud van voedselzekerheid en voedselsovereiniteit nieuwe vormen van aanbodmanagement noodzakelijk zijn als onderdeel van een eigentijds prijsbeleid. Dit begint bij een redelijke importdrempel, om te voorkomen dat bij eventuele overschotten op de wereldmarkt, Europa verwordt tot het afvoerputje. Daarnaast is ondermeer de variabele ethanolbijmenging een instrument. Als derde instrument zal om de eiwitkringloop binnen Europa te herstellen, Europees geld worden gebruikt, zodat er een nieuw evenwicht ontstaat, waarbij ook de graanprijs en daarmee de zetmeelteelt op een hoger garantieniveau komt. Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan er inderdaad een afbouw van de directe betalingen plaats vinden en kan de boer zijn prijs en rendement uit de markt halen, gestimuleerd met de door EL&I nagestreefde subsidievormen.

NAV

Een voorjaar om nooit weer te vergeten: zo vroeg, zo stabiel en zo droog! En dat na zo'n natte herfst en vroege winter. Wat de effecten op de groei van de gewassen en daarmee op de prijsontwikkeling zal zijn, is nog speculatief. Vertaalt het vroege voorjaar zich in een langer groeiseizoen, dan zouden de kwetsbare aardappel- en uienmarkten verzadigd kunnen raken. Maar, zet de huidige droogte door en leidt dat tot een groeiseizoen zoals we dat uit overlevering kennen uit 1976, dan rolt de glazen bol naar de andere kant, die van tekorten. Vorig jaar hebben we de impact daarvan kunnen zien door de droogte in Oost-Europa.

Een ieder is dus, nu de gewasopbrengsten niet zijn in te schatten, uitermate voorzichtig met het innemen van handelsposities. Hierbij is inzicht en kennis van de marktverhoudingen natuurlijk van groot belang. Instrumenten als marktberichten van het Productschap Akkerbouw, areaalcijfers, marktanalyses, beursnoteringen en prijsinformatiesystemen zoals van de VTA helpen daarbij. Nog belangrijker is echter dat kleine producenten als vissers en boeren meer mogelijkheden krijgen om een evenwichtiger handelspartij tegenover de vaak grote afnemers te vormen. In dit licht is de torenhoge boete van de NMA voor de garnalenvissers een schan-

daal. Productieafspraken om daarmee overaanbod en daarmee prijsbederf te voorkomen werd door de mededingingsautoriteit als verboden kartel beoordeeld. Een redelijk inkomen voor de kleinschalige voedselproducenten is essentieel voor het overleven van een sector en daarmee voor de voedselzekerheid. Daarvoor moeten er ruimere mogelijkheden komen voor boeren (en vissers) om zich in de afzet te bundelen. Bundeling van afzet betekent meer marktinformatie en een sterkere positie tegenover inkopende partijen. Dat geeft ook onder wisselende marktomstandigheden meer zicht op de 'glazen bol'.
Teun de Jong

De CO₂ voetafdruk van tafelaardappelen en frites

Klimaat is 'hot' en CO₂ wordt steeds 'warmer'. Er komt meer en meer interesse voor de bijdrage van levensmiddelen aan de klimaatverandering. Voor het Productschap Akkerbouw aanleiding Blonk Milieu Advies opdracht te geven tot het maken van de carbon footprint voor tafelaardappelen en frites.

CO₂voetafdruk of Carbon footprint is een maat voor de uitstoot van CO₂ als gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen in het verkeer, luchtvaart, transport, productie van elektriciteit, verwarming, enz. Bij aardappelen is van belang de CO₂ voetafdruk van teelt tot en met de consumptie van tafelaardappelen en frites. Voor tafelaardappelen gaat het om een CO₂ voetafdruk van 570 kg CO₂ equivalenten per ton. Voor frites gaat het om een voetafdruk van bijna 3.000 kg CO₂ equivalenten per ton frites. De voetafdruk van frites is dus vijf keer zo groot als die van tafelaardappelen

CONSUMPTIEFASE

Als we deze producten van 'begin' tot 'eind' beoordelen dan blijkt dat het grootste deel van de voetafdruk wordt bepaald door de bereiding in de consumptiefase. Voor tafelaardappelen komt 62% van de voetafdruk voor rekening van de consumptiefase. Vooral het elektriciteitsgebruik van de oven, het aardgasgebruik bij het koken en de vaatwasmachine laten een flinke afdruk achter. Voor frites komt 67% van de CO₂ voetafdruk voor rekening van de consumptiefase. Vrijwel de gehele broeikasemissie in deze fase komt voor rekening voor het elektriciteitsgebruik

voor het frituren en de olie. Willen we wat doen aan het verkleinen van de CO₂ voetafdruk van tafelaardappelen en frites, dan zal zeker gekeken moeten worden hoe we de consumptiefase duurzamer kunnen maken. 'In beide gevallen is er een groot reductiepotentieel in de gebruikersfase', stellen de onderzoekers.

VERWERKING EN TEELT

Bij tafelaardappelen levert het transport en de verwerking een bijdrage van 9% aan de afdruk. Blijft over het aandeel van de teelt (29%, 170 kg CO₂ eq per ton). De grootste emissiebronnen zijn de productie van stikstofkunstmest, lachgasemissie van de bodem door kunstmestgebruik en elektriciteitsgebruik voor gekoelde opslag van consumptieaardappelen. Het reductiepotentieel van de carbon footprint zit voornamelijk in deze bronnen. Bij frites is het aandeel van de verwerking 23%. De teelt levert een bijdrage van 10% (250 kg CO₂ eq per ton).

DUURZAAM VERKOOPT

Zoals gezegd groeit de belangstelling voor de bijdrage van de voedselproductie aan de klimaatverandering. En natuurlijk voor de vraag hoe het duurzamer kan. Dat CO₂ steeds 'warmer' wordt blijkt in Frankrijk bij Leclerc, een grote supermarktketen. Zij vermeldt nu onderaan de kassabonnen de totaal ingekochte CO₂ van alle boodschappen die de consument heeft aangeschaft. Van een zak frites of een pak melk wordt de gehele keten doorgerekend naar een CO₂ balans. Hierdoor ontstaat langzaam maar zeker een nieuw concurrentieveld. Welk pak melk of zak frites is nu duurzamer geproduceerd en is het minst belastend voor ons milieu?

Een vergelijkbare ontwikkeling zien we in de strijd tussen Heineken en Bavaria: welk flesje bier heeft het minste water nodig bij het productieproces? Duurzame producten zullen de komende jaren steeds belangrijker worden. Daar komt bij dat de komende jaren de supermarktketens duurzame producten beter zullen positioneren richting de consument.

DE UITDAGING

De NAV ziet de hiervoor beschreven onderzoeksresultaten als een momentopname met een uitdaging. De uitdaging is om de CO₂ voetafdruk van teler tot en met consument te verkleinen. Gezien de omvang van de voetafdrukken in de consumptiefase, zal alles op alles moeten worden gezet de emissie hier fors ter verminderen. Ook de fritesindustrie kan aan de slag met het reduceren van de voetafdruk in de transport- en verwerkingsfase. Ook voor telers ligt er een uitdaging om de voetafdruk verder te verkleinen. Wat betreft bemesting zal dat niet gemakkelijk zijn aangezien er op dit vlak al veel is gebeurd. Maar in de bewaring valt nog wel wat te verdienen.

Het zou mooi zijn als we met vereende krachten de voetafdruk flink verkleinen en de aardappel nog prominenter als duurzaam voedsel kunnen presenteren. De NAV stelt voor een vervolg te geven aan het rapport van Blonk Milieu Advies met het nadrukkelijke doel het verkleinen van de voetafdruk van de totale keten van 'begin tot eind'. Aangezien frites veel hoger scoort dan tafelaardappelen stellen we voor het vervolg hierop te richten. Bij het pilotproject zoals ons dat voor ogen staat zouden de schakels 'teelt', 'transport en verwerking' en 'consumptie' betrokken moeten zijn.

Klimaatneutraal én meer rendement

We zitten midden in een bedrijfsverplaatsing voor Ruimte voor de Rivier. In de nieuwe bedrijfsopzet met mechanische koeling en kistenbewaring gaan we pittig meer energie verbruiken. Ik ben het netwerk Boerenklimaat ingestapt met de vraag: waar kan ik energie besparen in ons bedrijf? Mijn blik is al na de eerste tweedaagse aftrap van het project verbreed. Ik ben enthousiast over CO₂ vastlegging in de bodem. Je scoort twee keer: je tracht CO₂ neutraal te boeren en je hebt beter economisch rendement.

Een telefoongesprek vanaf de trekker. Tjerk de Regt (31) uit Werkendam (N.Br.) is de aardappelvogel aan het frezen. Nog twintig hectare te gaan. Het gesprek kan wel tussendoor want 'de trekker rijdt vanzelf'. De trekker is uitgerust met GPS om recht te rijden en om in de toekomst opbrengstmetingen te doen en plaats specifiek te bemesten. Tjerk is één van de zestien deelnemers aan het netwerk Boerenklimaat. In dit netwerk werken ze tussen 2010 en 2013 aan een klimaatneutrale bedrijfsvoering, gesteund door Wageningen Universiteit en Research Centre (WUR) en het Louis Bolk Instituut. De deelnemende ondernemers hebben gangbare en biologische bedrijven in de akkerbouw, de varkens- en de pluimveehouderij. Het project wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie.

KENNIS

'Het netwerk biedt de deelnemers de kans om kosteneffectief hun bedrijf klimaatneutraal te maken. Nieuwe veelbelovende methodes worden opgepakt door ze samen met de ondernemers te testen en waar mogelijk en nodig door te ontwikkelen. De netwerkbedrijven zijn ambassadeurs voor de aanpak, andere bedrijven komen langs om de technieken te bekijken, te leren van de ervaringen en hun ideeën uit te wisselen', zo staat er op de website www.boerenklimaat.nl. 'We hebben pas één bijeenkomst gehad, de kick-off, vertelt Tjerk. Daar heb ik al direct een bredere kijk gekregen. Ik ben erin gestapt met de vraag hoe ik de pittige stijging van het energieverbruik kan terugdringen of compenseren op ons bedrijf. Dat wil ik om kosten te besparen en vanuit mijn 'geweten', het gevoel dat ik iets terug wil doen. In het netwerk zit je aan tafel met kennisinstellingen en het ministerie,

Tjerk de Regt

en met collega's uit het hele land. Dus je zit vooraan met kennis en nieuwe technologie voor klimaat en landbouw.'

BEWERKBAARHEID

'Op de bijeenkomst heb ik van de biologische boeren gehoord hoe zij met de bodem bezig zijn. Daar zit toch wel een mooie filosofie achter: Als jij goed voor de grond zorgt, zorgt de grond goed voor jou. Ik realiseer me dat akkerbouwers met een intensief bouwplan de grond toch min of meer aan het uitputten zijn. Het is nu ook goed te zien op ons eigen bedrijf. Op de oude locatie staan de intensieve gewassen, daar vliegt de bewerkbaarheid achteruit en de opbrengsten lopen terug. Op de nieuwe locatie staat veel graszaad en tarwe. Je ziet het verschil in de grond. Door organische stof in de bodem te brengen wordt de grond beter. Het mooie is dat je zo grote hoeveelheden CO₂ vastlegt én klimaatneutraal kunt produceren. Ik ga er direct mee aan de slag. Deze zomer ga ik het tarwestro en graszaadhooi verhakselen en verspreiden op het land. Dit voorjaar heb ik bezuinigd op organische mest om de ruimte volledig te kunnen benutten voor het uitrijden van compost in het najaar.'

TOEKOMST

'De akkerbouw is zich nog niet bewust van de enorme kans om klimaatneutraal te kunnen werken door CO₂ vastlegging in de bodem', zegt Tjerk. 'In de akkerbouw is jaren gekoerst op intensivering, maar extensivering van je bouwplan blijkt uiteindelijk meer op te leveren. En dan zijn

er nog andere mogelijkheden van energiebesparing of -opwekking waarmee je kosten kan besparen of kan verdienen. Het levert geld op en je bent voorbereid als de overheid in de toekomst met een CO₂ balans voor landbouwproductie zou gaan werken. Hier ligt ook een taak voor de NAV. Het klimaatneutraal produceren gaat zeker een rol spelen voor de akkerbouw. Het is van belang dat de NAV goed op de hoogte is van de ontwikkelingen en aan tafel zit als er besluiten genomen moeten worden. Dan moet je klimaatneutraal werken in de hele keten bekijken: van grond tot mond.'

Bedrijfsgegevens

25 ha aardappelen
25 ha uien
5 ha knolselderij
11 ha bieten
5 ha bruine bonen
4 ha vlas
8 ha zomergerst
33 ha wintergerst
12 ha graszaad
5 ha cichorei

Het bedrijf ligt nu op drie locaties. De helft van de bedrijfsoppervlakte is nog tijdelijk in gebruik totdat het onder water wordt gezet in het kader van Ruimte voor de Rivier. Vader werkt volledig mee op het bedrijf. Grotendeels eigen mechanisatie in samenwerking met oom en twee neven. Samenwerking wordt dit jaar beëindigd in verband met verplaatsing van het bedrijf buiten de streek.

Veel surplussuiker in 2011

Een ongekende vroege start van het voorjaar zorgt dit jaar in combinatie met een goede structuur van de grond voor een prima uitgangssituatie voor een hoge suikerbietenopbrengst. Deze vroege start geldt waarschijnlijk voor heel West-Europa. Het zaaien heeft gemiddeld bijna twee weken eerder plaatsgevonden dan vorig jaar en ook de temperaturen lijken in april voor een voorspoedige start van de groei te zorgen. Het is maar goed dat de Europese Commissie nu al heeft besloten het exportvolume voor oogst 2011 te verhogen naar de maximale WTO-limiet van 1,3 miljoen ton. Van oogst 2010 mocht maar voor ca. 650.000 ton worden geëxporteerd. Daarbij moet wel aangetekend worden dat er onlangs

ook besloten is 500.000 ton surplusbieten heffingsvrij om te zetten in suiker voor Europese consumptie. Het prijsniveau is nog steeds goed te noemen zowel op de wereldmarkt als in de EU. De prijs op de wereldmarkt van ca. € 440 per ton in mei is nu wel onder de EU-prijs aan het zakken. Vooral de export van Brazilië zal bepalend zijn of de stijgende vraag op de wereldmarkt voldoende wordt gecompenseerd. Dit land zorgt er voor dat er ieder jaar weer een grotere hoeveelheid op de wereldmarkt wordt afgezet. De groeiambities liegen er de komende tien jaar ook niet om. De hoeveelheid die gebruikt gaat worden voor ethanol zal daarbij ook een belangrijke rol spelen. NAV

Teelt eiwitgewassen dichterbij?

Gistermorgen tijdens het spuiten ging mijn mobieltje af. Een journalist van de Boerderij aan de telefoon die vraagt of ik, Hans van Kessel, mijn visie als akkerbouwer en bestuurslid van de NAV wil geven over de teelt van eiwitgewassen. Een maand geleden heb ik deelgenomen aan een Programma Workshop Nieuwe kansen voor eiwit van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Twee weken terug gaf ik een interview op BNR-radio over eiwitgewassen naar aanleiding van het uitkomen van het rapport: 'De kwetsbaarheid van het Europese landbouw- en voedselsysteem voor calamiteiten en geopolitiek (2011-2020)' van het Platform Landbouw, Innovatie & Samenleving. Vorige week ben ik ook naar een bijeenkomst van het overleg Peulvruchten/eiwitvoorziening van het Productschap Akkerbouw geweest. Als portefeuillehouder van de NAV met eiwitgewassen ben je er tegenwoordig druk

mee. Dat was een jaar of drie geleden heel anders. Om toen ergens aandacht te krijgen voor de teelt van eiwitgewassen in Europa moest je zelf initiatieven nemen. Niemand anders deed dat. Duurzaamheid en voedselsoevereiniteit zijn hot. Organisaties als Greenpeace, Milieudefensie en Natuur en Milieu hebben daar in belangrijke mate in bijgedragen. Betekent dat nu dat we volgend jaar grootschalig eiwitgewassen kunnen gaan uitzaaien? Helaas niet. Het blijft op dit moment nog bij praten. Om de teelt weer op te kunnen pakken moet er nog veel gebeuren. Zowel in het veld (denk aan de veredeling, gewasbescherming e.d.) als aan de bestuurstafel (rendabele teelt in Europa is alleen mogelijk als er wat gedaan wordt aan de grootschalige import van sojaschroot). Iedereen wacht op iedereen. Volgend jaar dus nog niet, maar ik blijf optimistisch en ga door met pushen! NAV

Kostprijs als referentie bij strategische graanvoorraden

China en Rusland hebben strategische graanvoorraden van ongeveer negen maanden. De Europese voorraden zijn slechts enkele weken. Het Platform Landbouw, Innovatie en Samenleving (LIS) dat het ministerie van EL&I adviseert, stelt strategische voorraden voor om uitzonderlijk lage en hoge prijzen te dempen. De NAV vindt het noodzakelijk om vast te stellen bij welke graanprijzen de EU graan opkoopt voor of verkoopt uit de strategische voorraden. De akkerbouwvakbond stelt voor om de kostprijs van tarwe als referentie te nemen en een marge van 20% naar boven en naar beneden te hanteren

voor respectievelijk het inzetten en het opbouwen van voorraden. Bij een tarwekostprijs van bijvoorbeeld 22 eurocent per kilo zouden bij een marktprijs boven 26 eurocent per kilo de strategische voorraden kunnen ingezet. Bij een marktprijs beneden 18 eurocent zouden de strategische voorraden aangevuld kunnen worden. Met het aanhouden van strategische voorraden van bijvoorbeeld zes tot negen maanden kunnen we de voedselzekerheid garanderen en de prijs voor boer en consument stabiliseren en op een fair niveau houden. NAV

Nu lid worden

2 voor prijs van 1

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers? Meld u nu aan als lid van de NAV via het inschrijfformulier op www.nav.nl of grijp de telefoon (0168 - 329 130). De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. De belangen van akkerbouwers staan centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren (bijv. veehouderij).

Faire prijzen

De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen. Dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge.

Kennismakingsaanbod

Word nu lid en profiteer van het kennis-makingsaanbod. Twee voor de prijs van één. Heel 2011 en heel 2012 lid, u betaalt dus twee jaar de halve contributie. Een heel aantrekkelijk aanbod om kennis te maken met de vakbond van, voor en door akkerbouwers.

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Joop de Heer
0224 - 541 277

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

ederlandse
kkerbouw
akbond
NAV